

משטרת ישראל
אגף חקירות ומודיעין

-בלמ"ס-

נוהל זה הותר לעיון על פי חוק חופש המידע

			נוהלי אח"ם
מספר: 300.01.280	תת-פרק: כללי	פרק: חקירות	
שם נוהל: מסירת "הודעה מרה"- תיאום בין אח"ם לאת"ן			תאריך פרסום: 19/03/2026
			תאריך תחילה: 19/03/2026
			תאריך ביטול:
			נוסח: 1

מספר נוהל ישן : 03.300.280

1. כללי

- א. יידוע משפחת קורבן אירוע המתה בסמוך לאירוע, הינה חובה בסיסית ומוסרית.
- ב. בשנת 2014 החליט המפק"ל כי מסירת ההודעה המרה לבני משפחות נפגעי עבירות המתה תתבצע על ידי מדור נפגעים באת"ן, המורכב ממערך קציני נפגעים מקצועיים לנושא זה.
- ג. מסירת ההודעה המרה למשפחותיהם של קורבנות עבירות המתה תיעשה בכפוף לנוהל את"ן מס' 02.235.02 - "הפעלת קציני הנפגעים את"ן" ובהתאם לאמור בנוהל זה.

2. מטרה

לקבוע דרכי עבודה והעברת מידע בין קציני החקירות הממונים על חקירת האירוע, לקצינים המודיעים (קציני מדור נפגעים באת"ן) לצורך מסירת ה"הודעה המרה" למשפחות קורבנות עבירות רצח והריגה, שאינם פח"ע/ עקב פעולות איבה/ רקע לאומני, וכאשר המשפחה אינה יודעת בדבר מותו של בן המשפחה.

3. הסמכות החוקית והנהלים הרלוונטיים

- א. חוק זכויות נפגעי עבירה, תשס"א-2001.
- ב. החלטת ממשלה 936 "סיוע למשפחות נפגעי עבירות המתה" מיום 22.11.2009.
- ג. פקודת המטא"ר 14.01.35 - "מסירת הודעה על נפטרים".
- ד. פקודת המטא"ר 14.01.06 - "חקירת סיבות מוות".
- ה. פקודת המטא"ר 13.03.08 - "מסירת הודעה לבן משפחה בדבר נפגע תאונת דרכים".
- ו. פקודת המטא"ר 05.07.03 - "שוטר – הבאה לקבורה".

- ז. נוהל אח"מ מס' 300.01.315 - "חקירת סיבות מוות"
ח. נוהל אח"מ מס' 03.300.208 - "נעדרים ואלמונים".

4. הגדרות

א. איש משטרה

- 1) **שוטר** – מי שנמנה עם משטרת ישראל כקבוע בפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971;
- 2) **שוטר חובה** – שוטר המשרת במשמר הגבול או ביחידה אחרת של משטרת ישראל, על פי חוק שירות ביטחון [נוסח משולב], תשמ"ו-1986;
- 3) **מתנדב משא"ז** – מי שנתקבל למשמר האזרחי כחבר המשמר על פי הקבוע בפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971, ועל פי הקבוע בתקנות המשטרה (משמר אזרחי) התשנ"ז-1996;
- 4) **יוצא צבא בשירות מילואים** – מי שנמצא באותה העת בשירות מילואים פעיל במג"ב.
- ב. **איש צבא** – מי שבעת האירוע חלו עליו הוראות סעיפים 1 ו-8 לחוק השיפוט הצבאי התשט"ו-1955 להלן:
 - 1) חייל בשירות חובה, לרבות אדם המתנדב לשירות ביטחון ללא תשלום (של"ת);
 - 2) חייל בשירות קבע;
 - 3) חייל הנמצא בשירות מילואים פעיל;
 - 4) אדם העובד בשירות הצבא (אזרח עובד צה"ל);
 - 5) אדם העובד בשליחות הצבא.
- ג. **בן משפחה מקרבה ראשונה** – בן או בת זוג, בן או בת (בגירים), הורה, אח או אחות (לפי סדר קדימות זה), של קורבן עבירת המתה ובתנאי שאינם חשודים בעצמם בגרימת מות הקורבן.
- ד. **הודעה מרה** – הודעה לבן משפחה מקרבה ראשונה על מות קורבן עבירת המתה כשאין בני משפחה אחרים מקרבה ראשונה שיודעים על דבר מות יקירם.
- ה. **הממונה על החקירה** – קצין החקירות או חוקר האחראי על חקירת האירוע.
 - ו. **זיהוי ודאי** – אחד מאלה:
 - 1) זיהוי בהיכרות אישית – על ידי אדם שהכיר את גופת האלמוני היכרות אישית (עדיפות לקרוב משפחה מקרבה ראשונה) ובתנאי שמצב השתמרות הפנים מאפשר זאת.
 - 2) זיהוי מדעי – זיהוי באמצעות דנ"א, ט.א., משקן, הדמיה וכד'.
 - ז. **מודיע** – קצין מדור נפגעים באת"ן או קצין משטרה מהיחידה החוקרת.
 - ח. **נתין זר** – מי שאיננו אזרח ישראל, שנכנס לארץ על פי אשרת כניסה ויושב בה על פי רישיון ישיבה, שהוצא לפי חוק הכניסה לישראל תשי"ב-1952, וכן מי שאיננו אזרח ישראל שנכנס לארץ ללא אשרה. לרבות אזרח ישראלי שיש לו אזרחות זרה נוספת על האזרחות הישראלית. תושב הרשות הפלסטינית לא ייחשב לנתין זר.
 - ט. **עבירת המתה** – עבירות רצח, רצח בנסיבות מחמירות, המתה בנסיבות של אחריות מופחתת והמתה בקלות דעת, כהגדרתן בחוק העונשין, התשל"ז-1977, מלבד אירועים בהם המניע לאומני/פח"ע/עקב פעולות איבה.
 - י. **פטירה מאוחרת** – נפצע אדם בעקבות עבירה שבוצעה כלפיו ונפטר מאוחר יותר בבית חולים או במקום אחר וקיים חשד לקשר סיבתי בין אירוע פציעתו לבין מותו.

יא. **צוות הודעה מרה** – צוות המורכב מקצין נפגעים ממדור נפגעים באת"ן או מקצין משטרה, נציג היחידה החוקרת ועובד סוציאלי ממשד הרווחה או מהרשות המקומית ובהיעדרם – נציג הרשות המקומית.

יב. **קורבן עבירה** – אדם שנפטר בישראל עקב עבירת המתה או אזרח ישראלי שנהרג מחוץ לגבולות ישראל עקב עבירת המתה, למעט באירועי פח"ע ופעולות איבה.

5. השיטה

א. ההודעה המרה תימסר לבן משפחה מקרבה ראשונה על ידי המודיע בכל אירוע שבו סבורה המשטרה שבני משפחת המנוח אינם יודעים על מות יקירם.

ב. המודיע ימסור את ההודעה המרה לבן משפחת המנוח רק לאחר שיקבל את מלוא הנתונים הדרושים מהממונה על החקירה, וכן את אישורו למסירת המידע כאמור.

6. פירוט השיטה

א. בכל אירוע בו קיים חשד לעבירת המתה, בו צפוי להיות מופעל קצין נפגעים מהאת"ן, על הממונה על החקירה להודיע על כך בהקדם האפשרי לקצין נפגעים/ראש צוות נפגעים מחוזי מאגף התנועה. ב. לחילופין, ובמקרים בהם לא עלה בידו של הממונה על החקירה להשיג את קצין הנפגעים, על הממונה על החקירה לדווח אודות האירוע למשל"ט המחוזי ולבקש להעביר למשל"ט את"ן דיווח כדלקמן:

(1) פרטי האירוע – שניתן להעביר באותו שלב;

(2) פרטי העבירה;

(3) פרטיו של הממונה על החקירה כולל מספר טל"ס.

ג. משל"ט את"ן יאתר את קצין הנפגעים המחוזי ויעביר לו את הדיווח, על מנת שיצור קשר עם הממונה על החקירה.

ד. לאחר ביצוע זיהוי ודאי או בספק של המנוח, וככל שהמודיע הוא קצין נפגעים במדור את"ן הממונה על החקירה יעביר לקצין הנפגעים את הפרטים האלה, ככל שהם ידועים: שם מלא של הקורבן, מספר תעודת זהות, שנת לידה, גיל, מין, דת, מקום העברת הגופה, כתובת מדויקת, מצב משפחתי, שמות בני המשפחה של הנפגע ולמי מבניהם יש למסור את ההודעה המרה, כתובתם ומספרי הטלפונים שלהם, פרטי האירוע (ובלבד שאין חשש שמסירת הפרטים תפגע בחקירה, בהתאם לקביעת הממונה על החקירה), פרטים של היחידה המטפלת, פרטי איש קשר ביחידה המטפלת, מידע רלוונטי אחר למסירת הודעה, כגון מגבלה רפואית ידועה של בן משפחה מקרבה ראשונה או צורך במתורגמן, וכדומה.

ה. סבר הממונה על החקירה כי טובת החקירה היא להודיע לאדם אחר מתוך מקבלי ההודעה על פי חוק, ינחה את המודיע בהתאם.

ו. במידת הצורך יתלווה לצוות הודעה מרה גורם סיוע נוסף כגון: רב, רופא, נציג רווחה, סיוע משטרי נוסף וכדומה, והכל בהתאם להחלטת קצין הנפגעים.

ז. טרם מסירת ההודעה יודא המודיע את זהות בני המשפחה וקרבתם לקורבן.

ח. לא תימסר הודעה לבן משפחת הנפגע בטרם הוברר למודיע שהממונה על החקירה ביצע את הפעולות הנדרשות לצורך זיהוי הנפגע ושהנפגע זוהה בוודאות. אם הזיהוי הוא בספק, על הממונה על החקירה לוודא שבוצעו כל פעולות האימות לברור זהותו של הנפגע.

ט. באחריות נציג החקירות המתלווה לצוות ההודעה המרה לבצע את הפעולות האלה :

1) למסור לבני משפחת הקורבן מידע אודות זכויותיהם כנפגעי עבירה כמתחייב בחוק ובנוהל אח"ם מס' 300.13.219 - "הטיפול המשטרתי בנפגעי עבירה פלילית" (לרבות מסירת דפי מידע לנפגע עבירה על הזכויות בהליך הפלילי. מידע על ההליך הפלילי, טופס בקשת קבלת מידע לנפגע עבירה, טופס הצהרת נפגע/ת עבירה).

2) למלא "טופס דיווח על עבירת המתה" ולהעבירו לקצין נפגעי עבירות מחוזי ולקצין מדור נפגעי עבירה בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-24 שעות לאחר מועד עבירת ההמתה. טופס זה נדרש לשם אישור זכאות לסיוע לבני משפחות נפגעי עבירות המתה.

3) לקבל עמדת המשפחה לגבי נתיחה שלאחר המוות ולמלא "דף מידע והבהרה לקרובי המנוח/ה" והכול בהתאם לנוהל אח"ם מס' 300.01.315 - "נוהל חקירת סיבות מוות".

4) ליידע אותם באשר לזהות הקצין הממונה על החקירה ופרטי יצירת קשר עימו.

5) לכתוב זיכרון דברים על השתתפותו במסירת ההודעה לרבות מידע רלוונטי לחקירה שעלה במהלך מסירת ההודעה, וכן יישום מילוי טופס הדיווח על עבירות המתה, מסירת מידע אודות זכויות נפגעי עבירה ומסירת פרטי יצירת קשר עם יחידת החקירה, כאמור לעיל ולתייק אותם בתיק החקירה.

י. אם קיים צורך לזיהוי הגופה, ימסור להם המודיע שיש לבצע את הזיהוי על ידי קרוב משפחה מדרגה ראשונה. נציג החקירות המתלווה לצוות ההודעה המרה, יתאם עם נציג המשפחה את ביצוע הזיהוי ואת מועד ומקום הזיהוי. אם לא ניתן לתאם מועד לזיהוי במעמד מסירת ההודעה, נציג החקירות יסביר למשפחה שיש לפנות לממונה על החקירה לשם תיאום וקבלת הפניה לזיהוי. יא. בהיעדר בן משפחה מקרבה ראשונה או בהסכמתו, ניתן לבצע את הזיהוי על ידי אדם המכיר היטב את הנפגע ויכול לזהות אותו בוודאות (יש לרשום זכ"ד בהתאם).

יב. בסיום הליך ההודעה, קצין הנפגעים יעביר לממונה על החקירה במייל זכ"ד או דוח פעולה, וזה יתייחס בתיק החקירה.

7. פעולות לאחר שלב ההודעה

א. המודיע ימסור לבני המשפחה את הפרטים האלה :

1) פרטיו של הממונה על החקירה ודרכי תקשורת עמו.

2) שם וכתובת היחידה המטפלת באירוע.

ב. שחרור הגופה לקבורה הוא באחריות הממונה על החקירה.

ג. קצין הנפגעים המודיע את ההודעה לבן המשפחה, יתעד זאת בדוח פעולה וימסור אותו לממונה על החקירה, וזה יצרפו לתיק החקירה.

ד. הפרטים שימלא קצין הנפגעים בדוח הפעולה : שם ומשפחה של מקבל ההודעה, מספר תעודת זהות, קרבה, כתובת, מספר טלפון נייד של מקבל ההודעה, פרטי הצוות המודיע, תפקיד, מספר טלפון נייד של הצוות המודיע.

8. הטיפול בהודעה למשפחת איש צבא

- א. במקרה בו קיים יסוד להניח שהמנוח הינו איש צבא, תיערך בדיקה טלפונית מול חמ"ל בענף נפגעים בשלישות הצבאית בטלפון 03-6755000 (רב קווי), על מנת לוודא שמדובר באיש צבא, תוך מתן פרטי זיהוי מהזירה. וככל ויש וודאות כי המנוח הינו איש צבא, יש ליידע באופן מידי לחמ"ל בענף נפגעים בשלישות הצבאית.
- ב. לאחר מסירת ההודעה כאמור לעיל, תוודא היחידה החוקרת ביצוע ההודעה המרה על ידי צה"ל וקבלת פרטי מוסר ההודעה ותתעד זאת בתיק החקירה.
- ג. בכל מקרה שקיים צורך בנתיחה שלאחר המוות, תדווח היחידה החוקרת לענף נפגעים בשלישות הצבאית (במספר הטלפון לעיל), על דרישה לנתיחה.
- ד. גופת מנוח שהיא איש צבא, לא תועבר למכון הלאומי לרפואה משפטית, ללא תיאום עם ענף נפגעים בשלישות הצבאית.

9. נתין זר – הטיפול בהודעה למשפחה

- א. במקרים בהם המנוח הוא נתין זר שאין לו בני משפחה בארץ, תדווח על כך היחידה החוקרת לראש דסק נציגויות זרות בחוליית אינטרפול בחטיבת המודיעין. ההודעה תכלול פרטים כדלהלן: שם מלא בעברית ולועזית, מס' דרכון או כל מסמך מזהה אחר, גיל, מין, דת, כתובת מגורים בחו"ל, שמות קרובי משפחה בחו"ל (אם יש כאלה), שמות המעסיקים בארץ וכתובתם, פרטי המקרה במידת האפשר, שעה ומיקום, מעמד בארץ.
- ב. אין למסור לאמצעי התקשורת כל פרט בדבר זהות הנפגע, בטרם נמסרה הודעה לבני משפחת הנפגע ובאישור הדובר הנוגע.

10. איש משטרה

- הודעה מרה למשפחתו של איש משטרה תימסר על פי הכללים הקבועים בפקודת המטה הארצי 05.07.03 – "שוטר – הבאה לקבורה".

11. אירוע המתה בו הנפגע הוא אלמוני

- הטיפול בגופת אדם שנפגע באירוע ולא ניתן לזהותו:
- א. על הממונה על החקירה לפעול לפי נוהל אח"ם מס' 300.12.208 - "הטיפול בנעדרים ואלמונים".
 - ב. לאחר זיהוי האלמוני, יש לפעול כפי שמפורט בסעיפים 5 ו-6 לעיל.

12. אירוע המתה בו הנפגע הוא תושב הרשות הפלסטינית

- היה הנפגע תושב שטחי הרשות הפלסטינית, יודיע הממונה על החקירה למפקדת התיאום והקישור הצה"לית (מת"ק) בהקדם האפשרי על המקרה וימסור את הפרטים הידועים לו כמפורט בסעיף 6.6 לעיל.

13. פטירה מאוחרת

- א. נפטר פצוע בבית החולים בסמוך להגעתו לאירוע המתה, וטרם נמסרה הודעה למשפחה על ידי בית החולים, יפעל קצין הנפגעים בהתאם למפורט בסעיפים 5 ו-6 לעיל.

ב. במקרים בהם התקבלה הודעה על פטירה מאוחרת של פצוע שאושפז בבית החולים מאז פציעתו, האחריות על מסירת ההודעה למשפחה היא של בית החולים או כל מוסד אחר בו אושפז הנפגע.

14. קשרי גומלין גורמי רווחה

א. באירוע בו נדרשת מסירת "הודעה מרה", יעדכן המודיע את גורמי הרווחה הרלוונטיים, על מנת שישקלו הצטרפותם למסירת ההודעה.

ב. באירוע עבירת המתה בו לא נדרשת מסירת "הודעה מרה", יודיע הממונה על החקירה לגורמי הרווחה הרלוונטיים על קרות האירוע, אך לא יצטרף נציג חקירות לביקורם/ פעילותם.

15. פיקוח ובקרה

א. באחריות קצין אח"ס מחוזי לבצע בקרה מדגמית אחת לשנה על ביצוע הנוהל בהיבט החקירתי.

ב. באחריות רמ"ד נפגעים באת"ן לערוך בקרה מדגמית אחת לשנה ביחס לפעילות הקצינים המודיעים.